

Zāļu izrakstīšanas racionālie aspekti - ārstēšanas līdzestība

Evita Jaunzeme

Latvijas Patentbrīvo Medikamentu Asociācijas

valdes priekšsēdētāja

29.06.2011.

Racionālu zāļu izvēli ietekmē

PACIENTS

- Nezināšana; informācijas trūkums
- Bažas par veselību, nedrošība
- Netiek iesaistīts lēmuma pieņemšanā
- Bažas par Dr/Ph godprātīgu attieksmi
- Finansiāli faktori

FARMACEITS

- Respekts pret ārsta Rp
- Nevēlēšanās uzņemties atbildību
- Finansiālā demotivācija
- Zināšanu / pārliecības trūkums
- Interesešu esamība

ĀRSTS

- Konservatīva pieeja
- Rx ieradums
- Prestižs
- Informācija
- Motivācijas trūkums
- Interesešu esamība

IZPLATĪŠANAS TĪKLS

- Zāļu apgrozījuma veicināšana

RAŽOTĀJS

- Zāļu apgrozījuma veicināšana

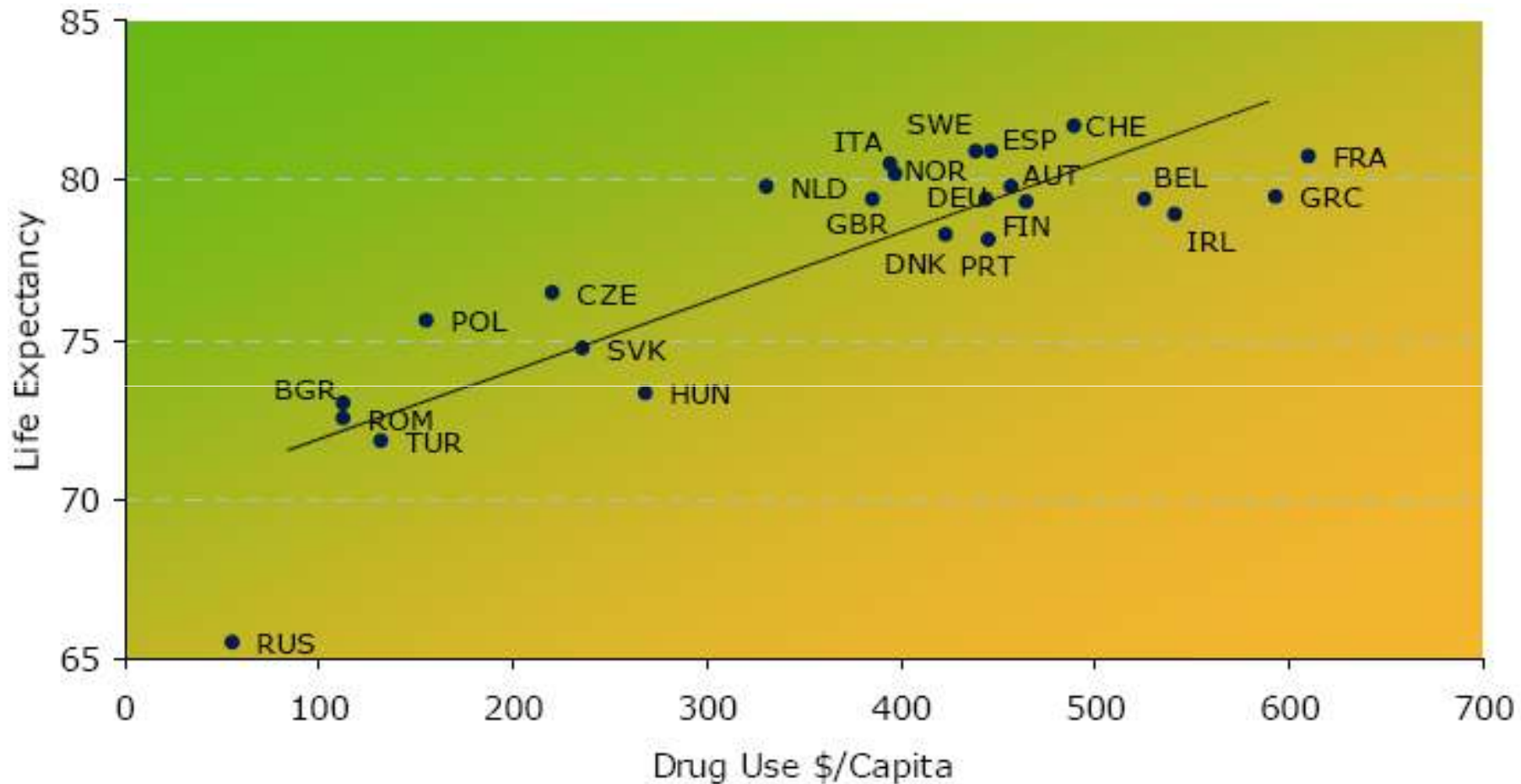

Valsts pieaugošā loma zāļu izvēles procesā

- **Maksātājs diktē noteikumus**
- Kompensējamo zāļu budžets ir nozīmīga veselības aprūpes budžeta daļa un tā deficīta apstākļos tiek meklēti aizvien jauni veidi līdzekļu ekonomijai
- Cenu veidošanās procesa ietekmēšana
- Iespējas izvēli ietekmēt ar likumdošanas palīdzību
- Valstis lielākā daļā gadījumu fokusējas uz īstermiņa ietaupījumiem un ieguvumiem

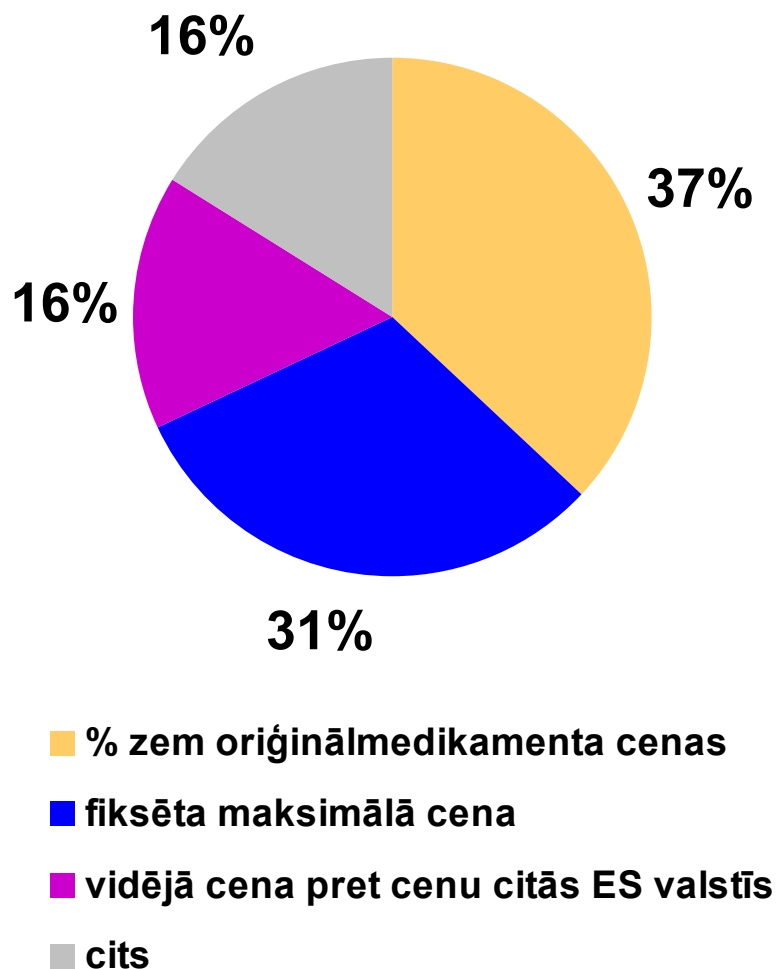
Dzīves ilguma saistība ar medikamentu izmantošanu

Life Expectancy; United Nations (average for the 2005-2010 period)
Drug use per capita; IMS market prognosis, 2007, ex-manufacturing price

Zāļu cenu regulējuma metodes

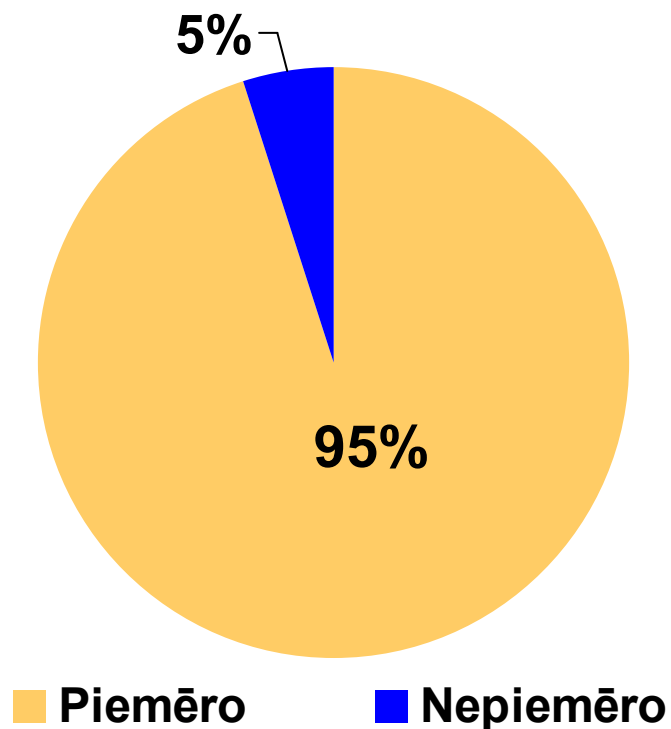

- 80% valstu Eiropā pastāv cenu regulējums
- Brīvs cenu veidošanās mehānisms

Pacienta līdzmaksājums – racionālas izvēles pamats

Pacienta līdzmaksājuma sistēmas piemērošana Eiropas valstīs

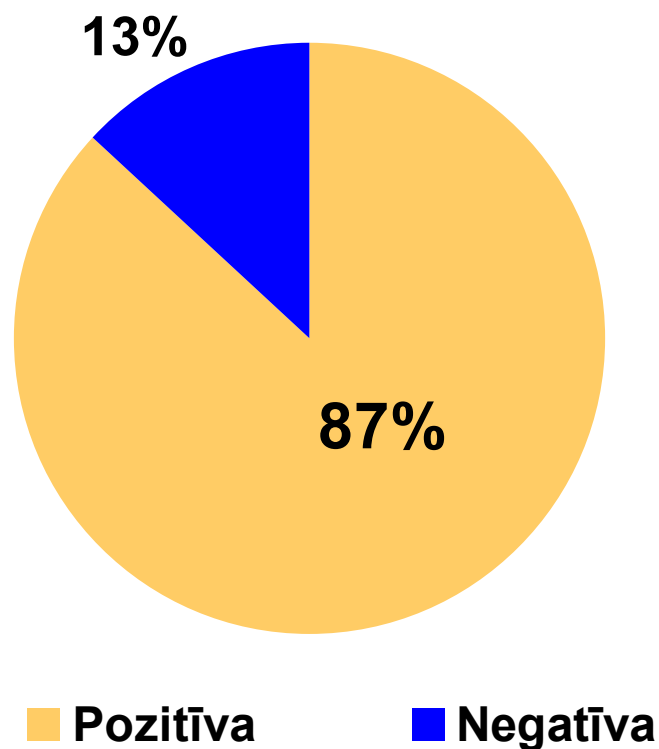

- Nozīmīgs ģenērisko (patentbrīvo) medikamentu atbalsta politikas elements
- **Motivē pacientu zāles iegādāties atbildīgi un pārdomāti**
- Racionāls valsts līdzekļu izlietojums
- 87% valstu pacienta līdzmaksājums tiek piemērots gan ģenēriskajiem, gan oriģinālajiem medikamentiem

Pozitīvu attieksmi pret ģenēriskajiem medikamentiem rada informācija

Iedzīvotāju attieksme
pret ģenēriskajiem
medikamentiem
Eiropā

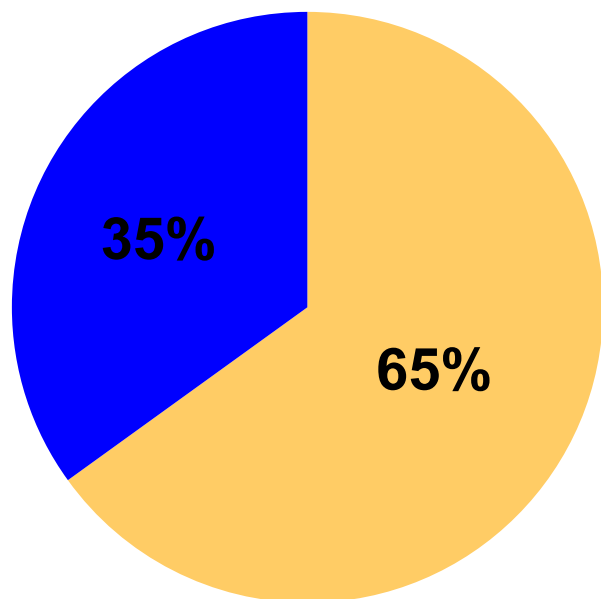
- WEB
- TV kampaņas
- Radio
- Informatīvi bukleti
- Sociālas reklāmas
- Semināri, konferences u.c.
- Latvijā informatīva kampaņa “Ārstējies nepārmaksājot” 2011

Pētījums veikts 12 ES valstīs

Avots: Eiropas Patentbrīvo Medikamentu Asociācijas tirgus apskats 2011:
Eiropas patentbrīvo medikamentu tirgus (2.daļa)

Ārsti – zinoši un motivēti

Ārstu motivēšanu izrakstīt lētākos ģenēriskos medikamentus Eiropas valstīs:

■ Piemēro

■ Nepiemēro

- Motivācija - finansiāls ieguvums vai finansējuma samazinājums

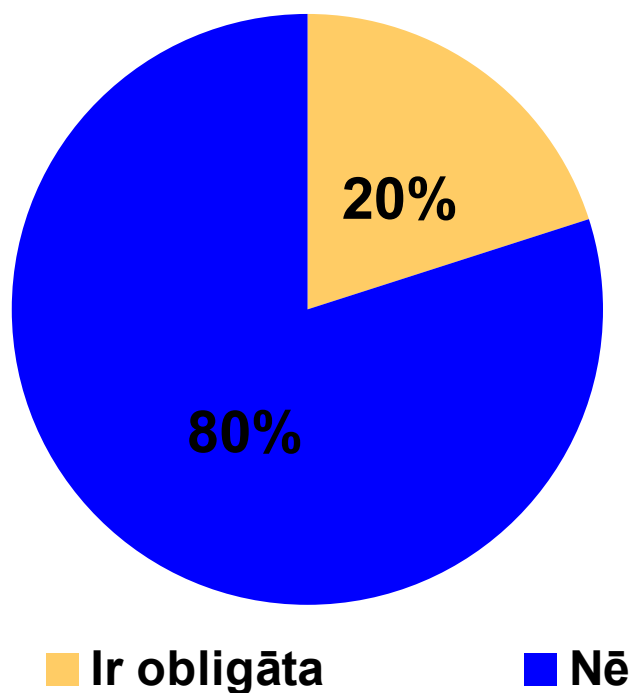
- Ārstu izglītošanai un izpratnes veidošanai ir būtiska nozīme!

ZVA aptauja – informāciju par zāļu cenām pacienti vēlas saņemt:

- 54% - gan ārsta kabinetā, gan aptiekā
- 22% - tikai no ārsta
- 16% - tikai no farmaceita
- 5% - pats no dažādiem avotiem

Zāļu izrakstīšanas iespējas šobrīd

**Starptautiskā
nepatentētā
nosaukuma (INN)
izmantošana receptēs
Eiropas valstīs**

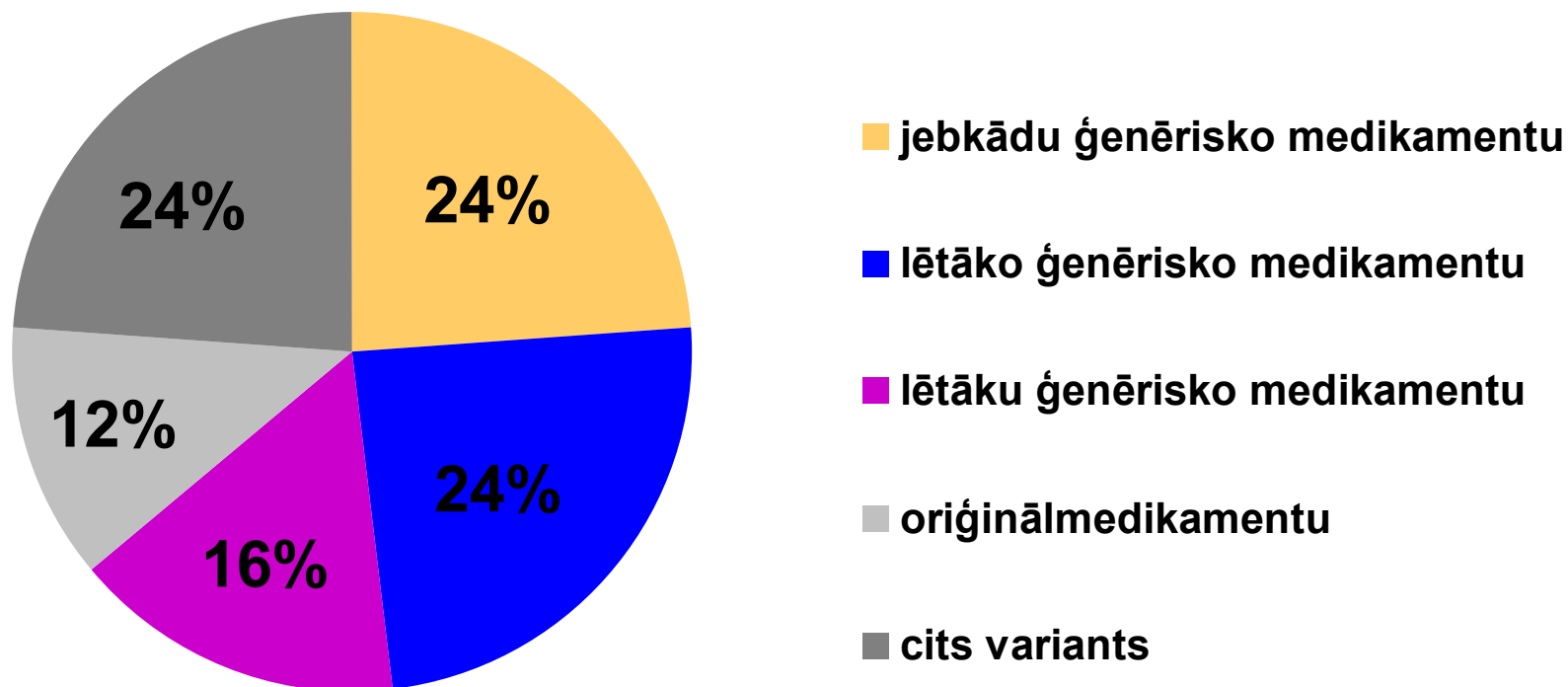

- 32% valstu ārsti tiek mudināti receptēs izmantot INN
- 68% valstu tiek veicināta ģenērisko medikamentu izrakstīšana, vairumā gadījumu ārstiem nodrošinot pieeju elektroniskai datubāzei
- Arī šobrīd Latvijas likumdošana pieļauj receptēs norādīt INN
- Tiek ierobežota ārsta loma pacientam piemērotākās terapijas izvēlē
- Kaimiņvalstu negatīvā pieredze, ieviešot regulējumu nesakārtotā tirgū

Zāļu aizvietošanas aspekti un prakse Eiropas valstīs

Zāļu izsniegšanas prakse aptiekās gadījumos, kad ārsts receptē norādījis zāļu starptautisko nepatentēto nosaukumu (INN)

Avots: Eiropas Patentbrīvo Medikamentu Asociācijas tirgus apskats 2011:
Eiropas patentbrīvo medikamentu tirgus (2.daļa)

Zāļu aizvietošanas aspekti un prakse

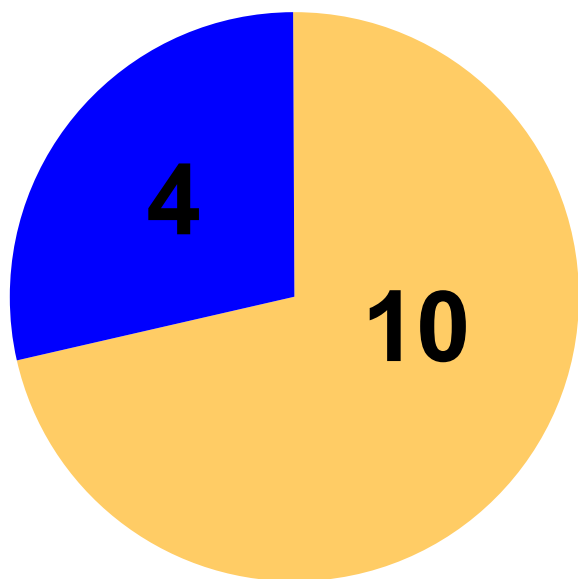
Zāļu aizvietošanas nepieciešamību nosaka gan medikamentu pieejamība aptiekās, gan zāļu iegādes izdevumu kompensācijas un pacienta līdzmaksājuma apmērs

- 93% Eiropas valstu **pacienti obligāti ir jāinformē** par zāļu aizvietošanas iespējām
- 40% Eiropas valstu likumdošana nosaka, ka farmaceitam aptiekā pacientam ir **obligāti jāpiedāvā lētāks ģenēriskais medikaments**
- Praksē 60% gadījumu, kad ārsts receptē ir izrakstījis konkrētu oriģinālmedikamentu, farmaceits pacientam izsniedz lētāku ģenērisko medikamentu
- 28% gadījumu, kad ārsts receptē ir izrakstījis konkrētu ģenērisko medikamentu, farmaceits pacientam izsniedz kādu citu ģenērisko medikamentu
- Latvijā saskaņā ar VOAVA (šobrīd VNC) datiem 2008. gadā tikai 1,6% gadījumu receptē norādītais medikaments aptiekā ticis aizvietots ar citu medikamentu

Tenderu sistēma – plašas diskusijas, liela piesardzība

14 valstīs šobrīd tiek izvērtēta tenderu sistēmas izmantošana ne slimnīcu iepirkumiem, no kurām:

■ tenderu sistēma nav ieviesta

■ darbojas tenderu sistēma

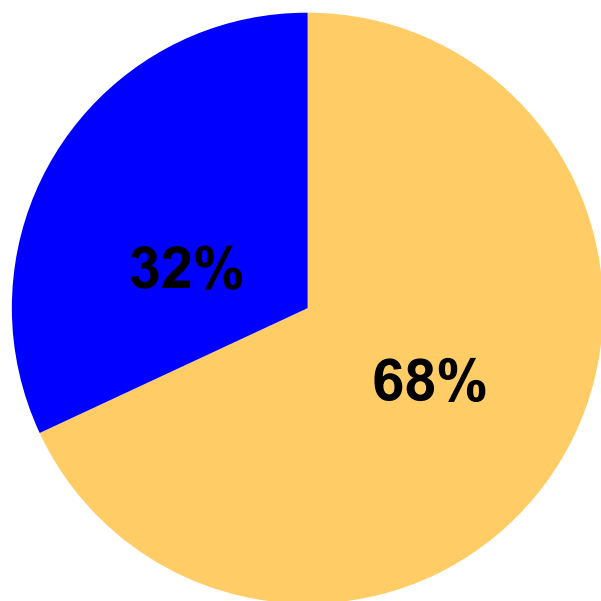
- Noteicošā loma apdrošinātājiem (42%)

!!!!!!!!!!!!

- Pacientam liegtas izvēles iespējas
- Ražotāji pamet tirgu
- Mazinās konkurence
- Sarūk medikamentu piedāvājums

Medikamentu ceļš līdz pacientam

Eiropas valstu prakse ģenērisko medikamentu izplatīšanā

■ Ražotājs - vairumtirgotājs - aptieka

■ Ražotājs - aptieka

- 85% valstu ir atļautas dažāda veida atlaides (aizliegtas Bulgārijā, Somijā un Norvēģijā)
- 48% valstu aptieku peļņa ir fiksēta kompensācijas sistēmu ietvaros

Secinājumi

- Zāļu izvēles procesā ir iesaistītas ļoti dažādas puses, kuru intereses ne vienmēr sakrīt
- **Pacientu interesēm un tiesībām saņemt savlaicīgu un ekonomiski pamatotu terapiju vienmēr būtu jābūt prioritārām**
- Lai sistēma veiksmīgi strādātu, nepieciešams informēts patients, ārsts un farmaceits
- Bez zāļu ražotāju sniegtās informācijas Latvijas tirgū būtu jābūt sabiedrībai plaši pieejamai neatkarīgai informācijai par izmaksu efektīvām zālēm
- Pacienta līdzmaksājums ir motivējošs faktors pacientam, izdarot terapijas izvēli

Secinājumi

- Lai panāktu primārās veselības aprūpes attīstību, ir būtiski jāuzlabo zāļu pieejamība pacientiem, jāpalielina finansējums un jāstimulē patentbrīvo medikamentu pieprasījums
- Lai likumdošanas regulējumus iedzīvinātu praksē, ir jāveic **efektīvi motivācijas pasākumi un sabiedrības informēšanas pasākumi**
- Citu valstu pieredze liecina, ka ne vienmēr INN ieviešana un iepirkumu veikšana ilgtermiņā ir veiksmīgs risinājums. **Jāmācās no citu kļūdām!**
- Ietaupījumu sistēmas ietvaros, kas veidojas cenu samazinājuma rezultātā, nepieciešams izmantot jaunu inovatīvu zāļu iekļaušanai kompensējamo zāļu sarakstā un sistēmas tālākai attīstībai

Paldies par uzmanību!